

Міжнародної науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників та молодих науковців. м. Одеса, 24-25 жовтня 2025 р., Одеса. 2024. С. 236–238.

БАЛЬМІЛЕР Дмитро, здобувач вищої освіти

БУЛЬБА Ігор, кандидат сільськогосподарських наук

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

КОНСОЛІДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Земельна реформа в Україні ознаменувала перехід від централізованого управління земельними ресурсами до децентралізації та розширення прав власності. В результаті реформи змінився не лише правовий статус землі, але й її функціональне призначення. Сільськогосподарські землі стали об'єктом ринкових відносин, що стимулювало їхню ефективну експлуатацію. Однак, разом з позитивними змінами, виникли й нові виклики, пов'язані з необхідністю розробки механізмів захисту прав власників землі, запобігання спекуляціям на землі та забезпечення раціонального використання земельних ресурсів.

В країнах Західної Європи питання консолідації земель має глибокі історичні корені. Законодавча база, що регулює цей процес, формувалася протягом двох століть і спрямована на підвищення ефективності сільського господарства та покращення умов праці в аграрному секторі. Особливо активні процеси консолідації земель відбувалися у 60-70-х роках ХХ століття. Класична консолідація передбачає комплекс заходів, спрямованих на об'єднання дрібних, розрізнених земельних ділянок у більші, більш компактні земельні блоки, що сприяє раціональному використанню земельних ресурсів та підвищенню продуктивності сільського господарства [1, 2].

Метою досліджень було обґрунтування та розробка теоретико-методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо впровадження заходів з консолідації земель сільськогосподарського призначення.

Дослідження проведено на земельних ділянках агроформування на території Снігурівської міської територіальної громади Баштанського району Миколаївської області. Предметом дослідження є концепція консолідації земель як способу розв'язання сучасних екологічних, економічних, просторових та соціальних проблем.

Консолідація земель є комплексом заходів, спрямованих на оптимізацію земельної власності в сільській місцевості, який передбачає узгоджений з власниками землі перерозподіл земельних ділянок з метою усунення фрагментації земель, створення більш компактних і ефективних сільськогосподарських угідь. Крім того, консолідація земель може сприяти вирішенню низки суспільних проблем, таких як відновлення деградованих земель, розвиток інфраструктури та покращення екологічного стану сільських територій.

Фрагментація земель – це серйозна проблема в сучасному сільському господарстві, яка виражається в розподілі сільськогосподарських угідь на велику кількість дрібних, часто незручних для обробки ділянок. Така ситуація є наслідком історичних, соціальних та економічних процесів і негативно впливає на ефективність сільськогосподарського виробництва. Виділяють чотири типи фрагментації земель: фрагментацію власності на землю, фрагментацію у використанні земель, фрагментацію в середині агроформування (внутрішню фрагментацію), а також відокремлення володіння від користування землею.

Аналізуючи коефіцієнт компактності можна зробити висновок, що до проведення консолідації земель землекористування агроформувань були не компактними. Після проведення консолідації земель стало кращої конфігурації і більш компактным (коефіцієнт компактності змінився з 3,44 на 1,66).

Бібліографічний список:

1. Попов А. С. Розвиток консолідації земель сільськогосподарського призначення: світовий досвід та українські перспективи : монографія. Харків: ФОП Панов А.М., 2018. 382 с.
2. Попов А.С. Інституціональні засади консолідації земель сільськогосподарського призначення: теорія, методологія, практика : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.06 / Львів. нац. аграр. ун-т. Львів, 2018. 472 с.
3. Legal Guide on Land Consolidation – Based on regulatory practices in Europe / T. Versinkas and ect. FAO Legal Guide 3. Rome. 2020. 177 p. <https://doi.org/10.4060/ca9520en>

Яна ТАРАКАНОВА, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Оксана МАЛАЩУК, к.е.н., доцент кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру, ОП «Геодезія та землеустрій», науковий керівник
Одеський державний аграрний університет

ГЕОДЕЗИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МОНІТОРИНГУ ДЕФОРМАЦІЇ ЗЕМНОЇ ПОВЕРХНІ

Земна поверхня – це зовнішня оболонка Землі, яка складається з літосфери. Верхній шар земної кори є джерелом видобутку корисних копалин, мінеральних ресурсів, сировиною для виготовлення багатьох сплавів, хімічних речовин, будівельними речовинами тощо. Разом із цим у земній корі мешкає безліч живих організмів, таких як: бактерії, комахи, шкідники та гриби. Проте, земна поверхня не завжди ідеально рівна. Якщо взяти до уваги фізичну карту світу, то можна побачити окрім рівнин ще гори, западини, низовини та височини. Коли у цих формах рельєфу відбуваються зміни як рухи тектонічних плит, антропогенна діяльність, водні та вітрові ерозії, то утворюється деформація земної поверхні.

Отже, деформація земної поверхні – це процес зміни форм рельєфу під впливом різних факторів. Внаслідок цих змін виникають зсуви, розломи, землетруси та стиснення земної кори.

Моніторинг земель – це захід спрямований на спостереження за станом земної поверхні для виявлення змін та ліквідації наслідків деформації земної кори. До моніторингу земель відноситься: обробка даних отриманих при моніторингу, аналіз та збереження інформації про стан земної поверхні досліджуваної території [1].

На основі результатів спостереження складають рекомендації та прогнози, які згодом до органів місцевої влади, для подальшої ліквідації наслідків спричинених проблемою деформації земної поверхні [2].

Моніторинг земель поділяється на декілька типів:

1. Національний;
2. Регіональний;
3. Локальний.

Для дослідження та вимірювання рухів земної поверхні використовують геодезичні методи. Завдяки цим вимірам вдається зафіксувати деформацію земної поверхні, яка пов'язана з розломами.

Оцінка поля напруги є важливим аспектом для розуміння будови земної кори. Щоб зрозуміти наскільки деформувалася поверхня Землі необхідно інтерполювати дані GPS про швидкість руху тектонічних плит.

Найбільш розповсюджений метод моніторингу – це геометричне нівелювання, яке є більш високоточним, має низьку вартість та просте в обробці вимірювань. За його допомогою можна визначати вертикальні перепади рельєфів. Для виконання цих завдань використовують електронні нівеліри високої точності по типу SDL 30, DiNi 10 та NA – 3003.